

Štev. 1

Leto 12

Izhaja enkrat na mesec.

Naročnina četrletno 12 dinarjev

NEODVISNO GLASILO ŽELEZNIČARJEV, UPOKOJENCEV IN TRANSPORTNEGA OSOBLJA

Uredništvo in upravništvo:

Ljubljana, Miklošičeva c. (palača Del. zbornice), kamor naj se tudi pošiljajo rokopisi.

Progovni delavci intervenirajo

Odveč bi bilo še kaj pisati o trpljenju in bedi, v kateri žive danes družine progovnih delavcev, da bi s tem opozorili odločujoče na obupen položaj in na nujno potrebo od pomoči. Posamezni ministri, senatorji in poslanci so na svojih agitacijskih potovanjih imeli priliko prepričati se o grozni bedi. Nekateri so si celo beležili številke, vzeli seboj izplačilne listke z rdečimi številkami, ki značijo, da je bil koncem meseca še delavec dolžan upravi. Čudili so se, ko so ugotovili, da marsikateri otrok progovnega delavca ne more obiskovati redno šole, ker nima primerne obleke, ne čevljev. Širokogrudni so bili pri toliki bedi gospodje v obljubah...

Kolikor nam je znano, je tudi direkcija v Ljubljani naredila korake za odobritev naknadnega kredita, vendar ostalo je pri starem — brezplačni dopusti tepo še naprej progovno delavstvo.

Organizacija, ki se tolče po prsih in bobna v svet, kako šteje 35.000 članov-borcev, je baje tudi po »svoje« intervenirala, seveda brez uspeha in s to intervencijo smatra vsa »njej na razpolago stoječa sredstva« za izčrpana.

Ne čudimo se, če pri takem stanju išče težko izkušani delavec pomoči kjerkoli, da se oklepa vsake bilke, samo da se obdrži nad vodo. Zadnje čase so začele romati v Beograd deputacije iz vrst progovnega delavstva s priporočili raznih klubov JRZ in vplivnih oseb, da se osebno prepričajo, ali se v Beogradu res ne da izprostiti primernih naknadnih kreditov. Tako je pred Božičem posebna deputacija progovnih delavcev obiskala ministra Kreka ter generalnega direktorja in jima je predložila predstavke, iz katerih izzveni sledeče:

»Beda progovnih delavcev je nepopisna. Plače so tako nizke, da niso zadoščale za preživljanje tedaj, ko smo delali vse delovne dneve. Kako naj preživljamo sebe in družine sedaj v zimi, ko delamo le po 15 in tudi manj dni? Za vse potrebno in nepotrebno na železnici se najde kredit, se kredit v budžetu zasigura, samo nas progovne delavce se tretira slabše kot material, ker je določen kredit skupno za material in za nas, vendar s to razliko, da materiala ne sme zmanjkati, če pa zmanjka denarja za naše borne mezde, moramo na brezplačni dopust.

Delavski pravilnik predvideva najmanj 20 dnevno zaposlitev v mesecu poleg tega predvideva po treh letih nerrekinjene službe avtomatič-

no pridobitev stalnosti. Kaj nam pomagajo te določbe, ko pa ostanejo le na papirju z motivacijo, da za njih izvedbo ni kredita.

Pa ne samo, da se nam krati z jamčene pravice tam, kjer je za izvajanje istih potreben denar, šlo se je še dalje. Pravilnik o voznih ugodnostih je vzel nam, ki smo radi pomanjkanja kreditov že dvakrat tepeni — z brezplačnimi dopusti in nepriznanjem stalnosti — še boro vozne ugodnosti. Odvzeli so nam, čeprav smo tri leta na železnici, čeprav smo doslej z družinami vred že imeli legitimacije za režijsko vožnjo, vozne ugodnosti in nam tako onemogočili, da bi si kupili živila tam, kjer so cenjša ali, da bi šli po živila k sorodnikom, ako smo tako srečni, da še imamo sorodnika, ki nam more pomagati. Te vozne ugodnosti niso stale železniške uprave niti pare in vendar so nam v znamenju štednje odvzete.

Upravičena je naša zahteva, da se nam prizna osnovne pravice, da zamoremo vzdržati sebe in svojo družino. Zato upamo, da ne zahtevamo zaman takojšnjo odobritev kredita za redno zaposlitev delavstva vse dni v mesecu in za imenovanje vseh onih, ki izpolnjuje pogoje, stalnim. Enako upamo, da bo takoj razveljavljen krivičen sklep, s katerim so nam bile odvzete vozne ugodnosti.

Tako in slično se glase kriki progovnih delavcev, ko trkajo na vrata odločujočih za rešitev. Odločujoči dajejo zagotovila, da bodo ukrenili »vse, kar je v njih moči.« da se vprašanje progovnih delavcev zadovoljivo reši. Doslej, kot že uvodoma povedano, je ostalo le pri zagotovitvah. Treba bo, da odločujoči svojo moč podvoje, da potroje, da do rešitve tudi dejansko pride.

Ob tej priliki samo še ena ugotovitev:

Nam vsem, pa tudi vsem odločujočim je znano, da so leto za letom krediti za progovno delavstvo prenikli, kar ima vsako zimo za posledico brezplačne dopuste in redukcije. Sedaj se bo v kratkem začela razprava o proračunu za leto 1937-38. Dolžnost vas vseh, ki odločate o proračunu je, da temu napravite enkrat za vselej konec ter v novem budžetu za progovne delavce zasigurate tolik kredit, da bo zadoščeval za redno zaposlitev delavcev vse delovne dneve v mesecu, imenovanje stalnim vseh onih, ki izpolnjujejo pogoje pravilnika ter povečanje mizernih plač progovnega delavstva.

Delavski pokojninski fond

Uprava delavskega pokojninskega fonda je podala poročilo o svojem delovanju za budžetno leto 1934-35. Čeprav polaga obračun za dve leti nazaj, so vendar v poročilu vsebovani tudi podatki o stanju fonda, članstvu, dohodkih in izdatkih do 1. X. 1935. S temi podatki želimo seznaniti prizadeto delavstvo.

V budžetnem letu 1934-35 je zaznamovati največji padec števila zavarovanih članov in sicer od 19.772, kolikor jih je bilo zavarovanih dne 1. IV. 1934 na 18.658 dne 1. V. 1935. Od tega datuma dalje je število za-

varovanih članov zopet rastle ter je doseglo dne 1. X. 1935 številko 19.617, od tega:

v beograjski direkciji	3.816
v zagrebški direkciji	5.335
v ljubljanski direkciji	4.647
v sarajevski direkciji	4.013
v subotiški direkciji	1.806

Število aktivnega članstva je torej v času od 1. IV. 1934 do 1. X. 1935 padlo za 155 oseb.

Kako pa je s številom upokojencev?

Število upokojencev, ki prejemajo pokojnine v breme novega fon-

da, pa **rapidno raste**. Dne 1. IV. 1934 smo imeli skupno 1.388 upokojencev, dne 1. X. 1936 pa že 2.253, torej 865 več.

To stanje gotovo ni normalno in mora fond kljub temu, da ima sedaj še stot milijonsko premoženje, prej ali slej priti v nevarnost ter bo uprava fonda postavljena čez par let pred težko odločitev: ali zviševati prispevek članov, ali pa zniževati dajatve fonda, da se doseže vsaj ravnovesje.

Kdo je zakrivil tako stanje? Delavci gotovo ne, ker sleherni delavec, ki izpolni pogoje za pridobitev stalnosti, želi postati takoj stalen in priti s tem avtomatično v članstvo pokojninskega fonda, da se vsaj nekoliko zavaruje za starost in onemoglost. Kljub temu stremljenju delavcev pa jih čaka na tisoče v naši državi na sprejem v fond, ki pa ni mogoč, ker jim železniška uprava vsled pomanjkanja kreditov ni priznala stalnosti. **Dolžnost železniške uprave je, da temu nedostatku odpomore, preskrbi potrebne kredite ter vse one, ki imajo priletno neprekinjeno službo, imenuje za stalne in jih sprejme v fond.**

Kako so razdeljeni upokojenci po direkcijah?

V beograjski direkciji	275
v zagrebški direkciji	463
v ljubljanski direkciji	975
v sarajevski direkciji	439
v subotiški direkciji	101

V ljubljanski direkciji je torej največ upokojencev in bo to število še vedno raslo. Od navedenih upokojencev v ljubljanski direkciji jih je 828, ki vživajo osebno pokojnino ter 147 rodbinskih upokojencev.

Kako pa stoji z denarjem?

Od 1. julija 1930 do 31. VII. 1936 so plačali člani na redni članarini Din 43.552.835, na doplačilih Din 38 milijonov 849.259, raznih dohodkov je bilo Din 370.285, tako, da so skupni dohodki, ki jih je prispevalo delavstvo samo, znašali Din 82.772.380.

V isti dobi pa je fond izplačal na pokojninah, odpravninah ter vrnjeni članarini skupno Din 41.403.262, torej ravno polovico zneska, ki so ga delavci vplačali.

Po predpisih delavskega pravilnika **bi morala železniška uprava plačati v fond najmanj enak znesek, kakor ga plača delavstvo**, poleg tega pa skozi gotovo dobo let še posebne izredne prispevke, da se tako zbere primerna glavnica, ki naj garantira delavcu res ono pokojnino, ki jo pravilnik predvideva. Pri izpolnje-

vanju te obveze pa železniška uprava ni ravno preveč točna, kar se razvidi iz vseh dosedanjih obračunov. V računskem letu 1934-35 so plačali delavci na redni članarini in doplačilu za vračunano članstvo Din 16.301.437. Državni prispevek v isti dobi pa ni znašal enak znesek, marveč le 8.837.848, torej ravno polovico manj, kot so plačali delavci. V neizvajanju obveze, ki jo državni upravi nalaga pravilnik, ki ga je sama predpisala, je največja opasnost za redno poslovanje fonda, ki plove v isto smer, kakor železničarsko bolniško zavarovanje, pri katerem državna uprava dolguje ogromne zneske, železničarji pa se morajo odrekniti pravici za pravico ter grozi celo nevarnost znižanja hranarine.

Kje je denar naložen?

Iz bilance razvidno, da je od celokupne imovine v znesku nekaj čez 117 milijonov dinarjev vloženo v Hipotekarni banki le 55 in pol milijona dinarjev. Nekaj čez 7 milijonov je v vrednostnih papirjih v inozemstvu, ostala polovica premoženja odnosi točno Din 53.585.930 na se nahaja pri Generalni direkciji državnih železnic v Beogradu, ki ne rudi nikakega obrestovanja, vsaj iz obračunov to ni razvidno.

Kako je to zadržavanje denarja po Generalni direkciji mogoče z ozirom na jasno odredbo čl. 157 delavskega pravilnika, nam ni razumljivo. Čl. 157 izrecno nalaga železniški ustanovi, da mora oddati državni hipotekarni banki kot hranilno vlogo proti obrestovanju vsa presežke denarja penzijskega fonda, ki ostanejo po izvršenih izplačilih fondovih obvez, in sicer najkasneje v roku treh mesecev. Z ozirom na slabe izkušnje železničarjev pri bolniškem fondu, **morajo železničarji odločno zahtevati, da se citirana odredba izvaja ter je dolžnost Glavne kontrole ne samo, da pregleda ali so obračuni pravilni, marveč da podvzame potrebne ukrepe, da se denar nalaga tam, kakor predvideva pravilnik.**

Teh par podatkov naj služi delavstvu v opozorilo, da ne sme brezbržno čakati, kaj se bo z delavskim pokojninskim fondom zgodilo, da se ne sme zadovoljiti s sedanjim načinom upravljanja tega fonda, marveč da mora zahtevati, da se ta fond res popolnoma osamosvoji in postavi pod neodvisno upravo, ki bo znala ščititi interese članstva tega fonda, ne pa, da se prepušča upravljanje fonda delodajalcu samemu.

Zavarujte bodočnost rodbinskih upokojencev

Pod naslovom »Naš pokojninski sklad« objavlja »Naš glas« v novoletni številki daljšo razpravo o takozvanem »uradniškem pokojninskem skladu« odnosno njegovem upravljanju po državni hipotekarni banki.

Ker je za vse državne uslužbence, za katere velja uradniški zakon odnosno zakon o državnem prometnem osebnem ustanovljen enoten uradniški pokojninski fond, iz katerega se bodo izplačevale od 1. VII. 1938 dalje rodbinske pokojnine ter razprava pravilno podčrtava vse nedostatke in pomanjkljivosti dosedanjih odredb, jo objavljamo v celoti.

Sedanji naš uradniški zakon strogo loči osebne pokojnine od družinskih. Prve izplačuje upokojenim uslužbencem in uslužbenkam država iz rednih sredstev državnih proračunov, za pokojnine svojcev pokojnih uslužbencev je pa zakon ustanovil poseben pokojninski sklad.

S tem se je značaj družinskih pokojnin popolnoma spremenil. Do sedanjega ur. zakona je izplačevala država iz svojega proračuna, enako kakor osebne, tudi družinske pokojnine, po uradniškem zakonu iz leta 1931, pa morajo državni uslužbenci sami plačevati prispevke za sklad, iz katerega bodo njihovi preostali prejeli družinsko pokojnino. Ti prispevki so prav znatni, saj znašajo 5% od podlage, t. j. od plače in položajne doklade aktivnih uradnikov. Plaćujejo jih vsi aktivni uslužbeni in uslužbenke. Manj razumljivo je, da jih morajo plačevati tudi vsi upokojenci in upokojenke. Ti zadnji plačujejo prispevke od svojih celotnih zadnjih aktivnih prejemkov, čeprav se jim je pokojnina morebiti odmerila samo od enega dela teh zadnjih prejemkov. Tako je mogoče, da upokojenci, zlasti taki z nepopolno službeno dobo, plačujejo sorazmerno zelo

visoke prispevke v pokojninski sklad. Seveda je to ugodno za njihove naslednike, za njih same pa pomenijo ti prispevki občutno znižanje dohodkov in veliko breme.

Uradniški pokojninski sklad je samostojna pravna oseba in ga po določilih uradniškega zakona upravlja Državna hipotekarna banka pod posebnim nadzorstvom fin. ministra. Navedena banka bo izplačevanje družinskih pokojnin iz uradn. pokojninskega sklada prevzela dejansko šele s pričetkom osmega leta, odkar sklad obstoja, t. j. od 1. aprila 1938 dalje. Do tedaj se izplačujejo tudi družinske pokojnine iz splošnih kreditov državnega proračuna, enako kot aktivne plače in osebne pokojnine.

Nastane važno vprašanje, kaj je razumeti pod izrazom »upravljanje«, ki ga vsebuje 3. odst. § 133. u. z. Od interpretacije tega izraza je odvisno izredno mnogo, dejali bi naravnost usoda družinskih pokojnin nešteti desetisočev upravičenih vdov in sirot drž. uslužbencev. Pod upravljanjem sklada si moremo predstavljati samo tiste bančne, oz. računsko-tehnične posle, ki so potrebni, da se vrši pravilno prevzemanje dotekajočih prispevkov, da se vodi natančen pregled, koliko je plačal posamezni plačevalec, da se zbrani zneski pravilno knjižijo in smotrno in varno nalagajo, zlasti pa, da se bodo ob svojem času iz zbranih sredstev mogle pravilno in redno izplačevati družinske pokojnine upravičencem. Vse drugo, zlasti vsa pravna vprašanja glede dolžnosti vplačevanja prispevkov, glede višine le-teh, nadalje vprašanje odmere družinskih pokojnin, pa tudi vračanje nepravilno pobranih prispevkov itd., vse to spada nesporno v pristojnost finančnega ministrstva, oz. glede primerov, kjer gre za vplačevalce, ki so še v aktivni službi, dotičnih resornih ministrstev.

Mislili bi, da se Drž. hipotekarna banka, ki ima nalogo, upravljati naš pokojninski sklad, zaveda svojega delokroga in svojih pravic. Dejstva pa kažejo drugače. Znano je domala vsem upokojencem, da banka sama določa, kako naj se tolmači uradniški zakon, da je sama izdajala navodila, v kakšni višini naj se pobirajo prispevki, kaj naj se smatra kot odmerna podlaga za predpis prispevkov itd. Čeprav je fin. ministrstvo po zakonu nadzorni organ nad banko kot upraviteljo tega pokojninskega sklada, se vendar zdi, da si banka prilagaja pravice, ki ji po jasnih določilih uradniškega zakona ne gredo. Pripetili so se celo že primeri, da je Drž. hipotekarna banka od upokojencev, katerim je državni svet ugodil in je finančno ministrstvo predpisalo pravilno pobiranje prispevkov, hkrati pa vrnil neupravičenih odtegljajev, navzlic temu zahtevala, naj vlože še posebne prošnje nanjo, to je na banko, da jim te neupravičeno pobrane zneske vrne. Koliko odvečnih pritožb na ministrstvo, koliko nepotrebnih prošenj, koliko še bolj nepotrebnih tožb na državni svet je bilo treba zaradi odklonilnega, dasi popolnoma neutemeljenega stališča banke! Končno se je ti samovoljnosti napravil konec z znano spremembo 3. odst. § 136. u. z. v letošnjem fin. zakonu — seveda v našo škodo.

Tako ne more iti dalje. Za enkrat bi se mogla ta praksa morebiti še prenesti, dokler niso prizadeti preširoki krogi vplačevalcev. Toda ko bo banka sama pričela tudi res izplačevati družinske pokojnine, to je po aprilu 1938, utegne nastati velika nevarnost za vse upravičence, če se obseg pravic, ki gredo upravitelji našega pokojninskega sklada, točno ne omeji.

Sicer nimamo še nobenih navodil, kako bo Drž. hipotekarna banka izvrševala to nalogo, vendar se je bati, da bo šlo potem vse še težje, počasneje in še z večjimi napakami kakor se vrši to že danes. Iz dose-danjega upravljanja, kolikor moremo vplačevalci presoditi sami po ukrepih, ki jih je banka doslej izdala v naših zadevah, je razvidno, da obravnavajo ta vprašanja pri ravnateljstvu samostojnih skladov banke, kamor spada tudi uradniški pokojnin-

ski sklad, najbrž uradniki, ki so vse-kakor dobri bančni strokovnjaki, sposobni računski in knjigovodstveni veščaki, ki pa prav gotovo niso ne pravniki, še manj pa so točno poučeni, večji in usposobljeni v praktičnem uradniškem pravu. Sicer si njihovega delovanja v premenjih primerih ne bi mogli razlagati, niti ne najti zanj opravičila, pa če ga zagovarjamo tudi z najstrožjim fiskalizmom. Mislimo pa, da vsaj pri Drž. hipotekarni banki ni mesta fiskalnim težnjam, ker gre v tej zadevi vendar za socialno preskrbo, ne pa za nekakšno fiskalno obremenitev državnih uslužbencev. Tako bi vsaj mogli in smeli sklepati iz besedila in smisla uradniškega zakona.

Da ne nastane nepopravljiva škoda za vplačevalce v pokojninski sklad, še bolj pa za upravičene preostale svojce pokojnih uslužbencev, je treba, da se določila našega uradniškega zakona v tem pogledu kar najprej in temeljito spremenijo, predvsem se pa mora točno ogradiť delokrog upraviteljici našega pokojninskega sklada.

Po današnjem stanju je namreč položaj državnih uslužbencev nasproti Drž. hipotekarni banki nemogoč saj ta ni ne državni urad, niti ni v tem pogledu zasebno podjetje. Kako naj si pa posamezni uslužbenec ali

Za izboljšanje položaja uslužbencev in upokojencev

Več organizacij državnih uslužbencev in železničarjev je, kakor je iz glasila državnih nameščencev »Naš glas« razvidno, predložilo predsedniku ministrskega sveta spomenico v zadevi izboljšanja gmotnega položaja.

V informacijo železničarjem objavljamo spomenico, katere tekst se glasi:

»V zvezi z napredujočim dviganjem cen življenjskih potrebščin so se gmotne razmere drž. uslužbencev in upokojencev tako zelo poslabšale, da se je resno pojavilo vprašanje njihovega obstanka in njihovega ugleda. Zato nam je čast obrniti se do Vas s to spomenico kot do najvišjega predstavitelja kraljevske vlade, kateri mora biti pri srcu vse, kar se tiče interesov državne službe in tistih, katerim je zaupano, da jo opravljajo.

Izkušnja je pokazala, da je neposredni učinek poslednje uredbe o draginskih dokladah še večje osiromašenje drž. uslužbencev in upokojencev — osiromašenje, ki je še toliko strašnejše, ker so že do izdajanja navedene uredbe bili prejemki uslužbencev tako majhni, da so jim komaj mogli obvarovati golo življenje.

Do te uredbe je prišlo, ker se je ocenitev uradniškega položaja izvršila samo po videzu, namesto da bi se bili upoštevali vsi elementi, ki določajo gmotni položaj človeka. Treba bi bilo najprej točno izračunati višino domačega proračuna male uradniške družine z enim otrokom. Minimum mesečnih izdatkov za tako družino, je znašal pred letom dni 2500 Din, danes ga je pa težko določiti z vsoto, ki je nižja kakor 3000 Din.

Zelo važen element za precenitev gmotnega položaja drž. uslužbencev in upokojencev predstavljajo uradniški dolgi. Znano Vam je, gospod predsednik, da so se gibale uslužbenske plače od nekaj v okviru nainujnejših rednih potreb. V njih ni bilo nobene rezerve za pokrivanje izrednih potreb: za bolezen, za porod, smrt v družini itd. Mali in srednji drž. uslužbenci so bili hočeš-nočeš prisiljeni, da take izredne izdatke pokrivalo z zadolževanjem. Zato se v itak nezadostnem proračunu drž. uslužbenca pojavlja tudi znesek za odplačevanje dolga, znesek, ki se vleče iz leta v leto kot zmeraj večji pasivum.

K poslabšanju tega žalostnega stanja je doprineslo tudi odlaganje izplačila uslužbenskih prejemkov za leto dni ob vsakem novem napredovanju. Ko že nimajo avtomatskega napredovanja, morajo čakati na no-

upravičenec do družinske pokojnine varuje svoje pravice, če se mu zdi, da so bile prekršene? Saj proti odločbam banke ni nobene možnosti pritožbe v upravnem postopku, njeni odločki so neizpodbitni. Kako bi se pa utegnili postopati, si lahko predstavljamo, če se spomnimo, da se že zdaj pravomočne ministrske odredbe, izdane na podlagi razsodb državnega sveta, časih ne izvršujejo. Samovolji se ob sedanjem stanju odpirajo vrata na stežaj.

Po predpisu 3. odst. § 133. u. z. bi morala Drž. hipotekarna banka predložiti vsako leto fin. ministru poročilo o stanju sklada in izvleček iz računa letnih izdatkov in dohodkov. Tudi se ti računi morajo predlagati glavni kontroli v pregled in se objavljati v Služb. Novinah. Glede predlaganja poročil nam ni nič znanega, prav tako pa ne vemo, ali se je do zdaj že kdaj objavil pregled teh računov. Da ne bo državno uslužbenstvo kar naenkrat morebiti postavljeno pred prav neprijetno dejstvo, bi bilo treba, da se navedeni zakonski predpis prične kar najprej izvajati. Gre za težke milijonske zneske, ki smo jih znesli mi sami, gre za naš denar, namenjen našim vdovam in sirotam. O tem denarju hočemo tudi mi soodločevati, vsaj pa vedeti, kaj se godi z njim.

vo skupino mnogokrat celo leto in še dalj po izpolnitvi vseh pogojev. Zato državni uslužbenci občutijo to odlaganje ne samo kot čisto gmotno škodo, temveč tudi kot nepravilen ukrep.

Dosedanje hude gmotne razmere drž. uslužbencev in upokojencev — katere so povzročili spredaj navedeni razlogi — so v zadnjih mesecih postale nevzdržne. Ob izdajanju uredbe od 19. sept. 1935. se je kot razlog navedla pocenitev življenja. Danes, ko so se življenjske potrebščine dejansko podražile za 20 do 30%, spominjajo drž. uslužbenci na to utemeljitev in žele, da se jim prejemki zvišajo.

To zvišanje je očitno potrebno, da se zavaruje obstanek drž. uslužbencev in upokojencev, ki prejemajo manjše prejemke ne-le kakor drž. uslužbenci v drugih evropskih kulturnih državah, temveč ki so tudi nižji od mezd industrijskih delavcev v zahodnih državah.

Verujemo, da tudi kraljevska vlada uvideva točnost spredaj navedenih dejstev. Zato smo na eni strani z zadovoljstvom izyedeli za izjavo gosp. prosvetnega ministra, da se je o tem zvišanju že razpravljalo v kraljevski vladi, na drugi strani pa izjavo gosp. finančnega ministra, da državni dohodki v tem proračunskem letu mnogo bolje pritekajo kakor prej.

Prepričani smo, da bo kraljevska vlada imela voljo in našla sredstva, da to vprašanje na najpriljubljenejši način reši. Smatramo, da ga ne bo rešila z zvišanjem, ki bo po odstotkih enako za vse skupine brez razlike, ker ob zadnji redukciji ni bilo uporabljeno to načelo, temveč se je tedaj po odstotkih največ odvzelo tistim, ki imajo najmanj.

Podpisanim zastopnikom stanovskih organizacij drž. uslužbencev je čast, zaprositi Vas, gospod predsednik, in Vam predlagati:

1. da se spet uvedlavi uredba o draginskih dokladah, ki je veljala do 19. septembra 1935., tako da se popravi v korist gospodarsko najšibkejšim drž. uslužbencem in da se ob odmeri draginskih doklad ne upošteva nobena razlika po spolu (enaka plača za enako delo);

2. da se odpravi § 4. zakona o naknadnih in izrednih kreditih k proračunu za l. 1933./34., točka 7 § 70. fin. zakona za l. 1934./35. in točka 1 § 101. fin. zakona za 1936./37., — s katerimi se točka 1 § 263. urad. zakona razširi na vsako napredovanje, postavitev in periodski povišek v teku službovanja in s katerimi se hkrati otežuje napredovanje drž. uslužbencem.

Mednarodni pregled

Pokojnine ameriških železničarjev, o katerih smo pisali v decemberski številki, so že začeli izplačevati. Železniške družbe so se na vse načine upirale uvedbi pokojninskega zavarovanja, vendar so morale popustiti. Za starostno zavarovanje plačujejo uslužbenci 2 odst. svojih prejemkov, družbe pa morajo plačati 4 odst., tako da prispevajo družbe dvakratni znesek uslužbenskih vplačil.

Smrtne obsodbe železničarjev v Rusiji. Junija 1936 se je pripetila težka železniška nesreča pri postaji Karymskaja, pri kateri je bilo 51 smrtnih žrtev. Točna preiskava, ki je trajala več mesecev, je ugotovila, da se je v bližini te postaje zgodilo skupno 86 večjih in manjših železniških nesreč. Glavnega krivca, vodjo prometne službe, so obsodili na smrt. 2 druga uslužbenca sta bila obsojena na 10 let, več pa na manjše zaporne kazni.

Novo vozne ugodnosti v Franciji. Po sporazumu med upravo državnih ter upravami privatnih železniških družb so v Franciji uvedene nove vozne ugodnosti. Aktivni železničarji uživajo na progah družbe, pri kateri služijo, neomejeno prosto vožnjo, pri ostalih železniških družbah pa dobe po 7 prostih kart. Rodbinski člani imajo pri domači družbi 20 prostih kart ter neomejeno številno režijskih voženj proti plačilu 10 odst. vozne cene, pri drugih družbah pa 4 proste karte in četrtinsko vožnjo.

Upokoenci pa dobe pri lastni družbi 9 prostih kart in 12 nakaznic za četrtinsko vožnjo, pri drugih družbah pa po 2 prosti karti in 6 nakaznic za polovično vožnjo.

Razmere avstrijskih železničarjev. Avstrijski železničarji so bili v pogledu pravic kakor tudi v gmotnem oziru na prvem mestu, dokler je obstajala močna socialistična organizacija, ki je znala pridobljene pravice braniti in priboriti vedno nove. Ko je bilo delavstvo po obupnem boju, v katerem se je borilo za ohranitev dotlej obstoječih svobod, poraženo, so prišli na oblast novi gospodarji, ki so obetali vsem zlate čase. Železničarji dobro občutijo vse dobrote krščanske socialnih gospodarjev in pridobitve, ki jih zaznamujejo tekom zadnjih let, so sledeče:

Izgubili so personalno komisijo, zmanjšani so bili postranski prejemki ter doklade strojnemu in vlakospremnemu osebju ter premikačem za 67 odst., ukinjen je dejansko osemurnik, poslabšani so predpisi o napredovanju, znižana je izmera dopusta, prispevki za pokojninsko zavarovanje so podvojeni, penzija pa znižana. Nadalje se več ne voli odbora bolniške blagajne, zmanjšane so datave bolniške blagajne, znižane so rente ter je ukinjena preje obstoječa stalnost tako, da se zamore vsake-mu uslužbencu, neoziraje se na službena leta, službo odpovedati, čeprav nima pravice do penzije, odnosno nima pravice na polno pokojnino. Po oficijelnih objavah generalne direkcije znaša povprečno znižanje mesečnih dohodkov avstrijskega železničarja 60 šillingov (skoraj Din 500.—).

S. Urbič Gustav

V nedeljo, dne 22. decembra 1936 je v ljubljanski bolnišnici, zadet od možganske kapi, umrl S. Urbič Gustav, nadsprevodnik bivše južne železnice v. p.

Pokojni zapušča poleg neutolajljive soproge tudi pet odraslih otrok in sicer dva sina in tri hčere.

Rajni je bil tako za časa njegovega službovanja, kakor tudi kot upokojenec naš dober pristaš in kremenit značaj.

Njegova nesebična borbena delovanja za pravico nam bodo ostala v trajnem spominu.

Njegov pogreb dne 22. decembra je pokazal, kako je bil priljubljen v naših vrstah.

Na grobu se je poslovil od njega v imenu sodrugov in prijateljev s poslednjim pozdravom S. Mozetič Anton.

Njegovi družini naše globoko sožalje.

Alli si že pridobil novega naročnika za „Ujedinjeni železničar“?

Zadrugarstvo

Suvišno samohvalisanje g. ing. Ribića.

List »Zadružni Vijesnik«, koji zajednički izdaju konzumna, kreditna i pčelarska zadruga u Zagrebu, biva sve više zlorabljen za raznovrsne interese pojedinaca, koji se nalaze u vodstvu tih zadruga. Iz broja u broj ti pojedinci sole zadrugarima pamet o svojoj vrijednosti i nepogrešivosti, bacajući istovremeno drvlje i kamenje na sve one, koji na to samohvalisanje ne kažu — amen.

U »Zadružnom Vijesniku« najviše se raspisao g. ing. Ribić, predsjednik konzumne zadruge. U decembarском broju svojim samohvalisanjem ispunio je dvije prve stranice. Da se Vlasi ne dosjete, g. ing. Ribić izdiže u nebo »Rad zadrugine uprave«, koji da je bio »ogroman«, a sastojao se u »unapredjenju i usavršavanju unutarnje organizacije zadruginog poslovanja...«

O nezadrugarskoj sujeti g. ing. Ribića, da — makar i na indirektnan način — izdiže sebe lično, reći ćemo naš sud pri kraju; ovdje podvrgavamo kratkoj analizi »ogroman« »rad zadrugine uprave«. — Kad se kaže, da se je taj rad sastojao u »unapredjenju i usavršavanju unutarnje organizacije zadruginog poslovanja«, onda se kaže nešto, što se ne može primiti ni za rep ni za glavu. To »unapredjenje i usavršavanje« nigdje nije vidljivo, zadrugari to nigdje naročito ne primjećuju niti osjećaju neke koristi od toga »ogromnog« rada. Ali, ako će g. ing. Ribić inzistirati, da mu se za taj »ogroman« rad priznaju i ogromne zasluge, zadrugari će zaista biti u neđoumici: kako će mu dokazati, da toga »ogromnog« rada nigdje nema? Kad bi g. ing. Ribić tvrdio, da mu je uspelo za toliko i toliko procenata oboriti cijenu brašna, šećeru ili konfekciji, e to bi mu lahko u brk dokazali neistinu, ali dokazati, da unutarnje »zadrugino poslovanje« nije »unapredjeno i savršeno«, to je za sve zadrugare velika poteškoća. U to poslovanje oni nikakvog uvida nemaju, niti mogu imati. Kad im se još taj »rad« servira kao »ogroman« i kao glavni kroz cijelu godinu, njihova pometnja mora postati potpuna. Šta li su radile sve ranije uprave (kojima je g. ing. Ribić isto bio predsjednik), kad je tek sada uspelo urediti »unutarnju organizaciju« i osloboditi se »bilo čijeg tutorstva«?

Pored toga, što će nas g. ing. Ri-

bić oglasiti »nesklonima zadrugi«, mi ipak osjećamo potrebu, da ovakav »ogroman rad zadrugine uprave« izvrnemo smijehu. Priznajemo, da je u tome radu bilo teškoća, da je trebalo uložiti izvjesnog napora, ali taj »rad« nije mogao biti glavni i najvažniji, već samo sporedniji. Unutarnja organizacija zadruge podležati će i u buduće stalnim promjenama, koje će se nametati samim razvojem zadruge, ali ona ne može postati problemom, koji se riješava kroz cijelu godinu i kojem biva posvećen cijeli period jedne uprave. Ako se pako cijeli taj period moralo posvetiti samo tome unutarnjem organizacionom problemu, e onda zadrugari imaju pravo da pitaju: šta su radile ranije zadrugine uprave? Zašto se tražilo, da im se izglasa povjerenje?

Gosp. ing. Ribić, pošto mu nije uspelo da »naskoro ode (na mehaniku stolicu građskog inženjera) i prestane sudjelovati u zadrugnome radu«, počine se praviti važan i nezamjenljiv i sa takvom pozom želi da se predstavi predstojećoj godišnjoj skupštini. On predosjeća, da će u redovima zadrugara naići na oštru kritiku, pa je već unapred spremio buzdovan, s kojim će se braniti. Kritičare on unapred oglašuje »nekolici- nom navodnih zadrugara sa prozirnim tendencijama«, koji se služe »lažnim iznošenjem činjenica«. Reci mu da ti ne reče. — On i jedini on imade pravo, sve drugo su defetisti, lažljivci i sijači nezadovoljstva, a ako će trebati reći će im se i nešto gore...

Sujeta g. ing. Ribića nije plod navinosti, već vrlo dobro smišljen plan. Ranijih godina se predsjednički položaj obezbjeđivao kroz uticaj u nacionalnom udruženju, ove godine — budući je udruženje razbijeno u paramparčad! — treba ga obezbijediti direktnom akcijom na zadrugare. Predsjedniku za kaput draže volje se prihvataju i neki članovi »zaslužne« uprave. »Zadružni Vijesnik«, koji je posve u njihovim rukama, iskorišćuje se kao vrlo pogodno strateško sredstvo za direktnu akciju. Da li će zadrugari te mahinacije mirno trpjeti i nekažnjeno propustiti, to gospodu, izoleđa, mnogo ne zabrinjuje. U ime njihove velike većine mi protiv tih mahinacija odlučno protestiramo! —
Svijesni zadrugari.

Iz Bolesničkog fonda u Zagrebu

Da li će nam sniziti hranarinu?

Projektanti novog budžeta Bolesničkog fonda u Zagrebu predviđaju mogućnost sniženja hranarine bolesnika i za rad nesposobnim radnicima, jer da inače prihodi ne će moći pokriti rashode. Sniženje hranarine sugerira se našim predstavnicima u upravu fonda kao jedini izlaz, ako se ne želi, da fond zapadne u finansijske teškoće i time dovede u pitanje izvršavanje sviju ostalih njegovih zadataka. — Našim predstavnicima stavlja se alternativno: ili pristati na sniženje hranarine ili — stečaj.

Kad se stvari postavljaju ovako suhoparno i birokratisano — a malo ima izgleda da će ih se postaviti drugačije — predstavnici radnika u velikoj su nedoumici: šta da rade? Ako pristanu na sniženje hranarine, koja je i do sada preniska, radnici će ih s pravom oglasiti slabim zastupnicima njihovih interesa, a ako se odupru, birokracija će ih oglasiti slabim zastupnicima interesa fonda. Šta da rade?

Postavlja se pitanje: da li je sniženje hranarine jedino rešenje finansijske situacije fonda? Imade li još koja mogućnost za to?

Po našem mišljenju ima: Najprije bi trebalo uzeti u raspravu mogućnost sniženja nekih drugih izdataka i tim putem tražiti ravnotežu. Imade izdataka, koji su nerealan visoki i koje bi trebalo sniziti i onda, da su financije fonda potpuno uravnotežene. To su izdatci za lijekove. Ti izdatci u fondu doživu 35 posto od prihoda, a to je postupak, kakvog ne iskazuje nijedno radničko osiguranje.

Prosjeck izdataka na lijekove u radničkom osiguranju iznosi 14—16 posto od prihoda, kod toga su ti lijekovi u glavnom dobri. Najveći postotak izdataka za lijekove pokazuje bolesnička blagajna privatnih namještenika »Merkur« u Zagrebu, a taj iznosi svega 20%. Članovi te blagajne uopće se ne tuže na nedovoljnost ili slabu kvalitetu lijekova. Kako je to uopće moguće, da u našem fondu ti troškovi iznose 35 posto i da je članstvo sa lijekovima nezadovoljno? Prema praksi kod drugih ureda i fondova naš fond bi na lijekove trebao izdati oko dva milijuna dinara, on stvarno izdaje preko tri milijuna. — To je jedna velika zagonetka, koju bi trebalo čim skorije riješiti.

Mi smo uvjereni, da bi se boljim gospodarstvom u Bolesničkom fondu u vezi sa propisivanjem lijekova moglo uštediti okruglo milijun dinara godišnje, a to je upravo toliko, da se očuva dosadnja prava na hranarinu. To je onaj novac, koji odlazi kao bezradni dohodak u džepove raznih tvorničara, apotekara, drogerista itd. Racionalnim gospodarstvom treba taj horrendno visoki izdatak smanjiti, pa će hranarina biti spašena. —
Radnik.

Sisak

Nevolje pružnih radnika

Pravilnikom o uredjenju radnih i plaćevnih odnosa radništva predviđeno je, da se željezničkim radnicima mora omogućiti rad i zarada

kroz 160 sati u mjesecu, t. j. kroz 20 radnih dana. Nama, pružnim radnicima V. sekcije, ne omogućuje se takav rad i tolika zarada. Mi radimo svega najviše 10—12 dana u mjesecu jedva toliko, da se ima od čega ustegnuti prinos za Bolesnički i Penzioni fond. Povoljnom okolnošću imalo bi se smatrati to, što naša sekcija gradi prugu i most na Savi u Zagrebu, pa za partije, koje polaze na taj posao, imade navodno dosta kredita. Ali most preko Save u Zagrebu udaljen je od Siska 50 km. Kako je nama moguće, da polazimo na taj posao? Moramo ostaviti kuću i kućište, a to mogu samo pojedinci, a ne svi.

Za rad na pruži nadzorništva u Sisku navodno nema kredita. Radi

se tek toliko, da se ima od čega naplatiti prinose, ali ni to malo rada nije razdijeljeno pravedno: jednima se omogućuje, da rade in zarade više, druge se pušta po strani. — Oni radnici, koje se pušta po strani, nezadovoljni su, ali postavlja se pitanje: kome da se prituže? ..

Još jedna stvar je bolna za pružne radnike u Sisku, a to je priznanje njihove stalnosti i primitka u Penzioni fond. Tu stvar su pojedini radnici i njihovi predstavnici pokrenuli već nekoliko puta, neki su već bili i na liječničkom pregledu, ali stalnosti još nemaju, niti su primljeni u Penzioni fond. Gdje to zapinje? ..

Apeliramo na nadležna mesta, da ovoj notici poklone svoju punu pažnju.
Radnik.

Pokret željezničara u svijetu

Engleska.

Mašinsko osoblje engleskih željeznica postavilo je zahtjev za uvođenje 6-satnog radnog dana, ukidanje odredbi o reduciranju plaća, bolje plaćanje prekovremenih satova i produljenje plaćenih dopusta.

Ovaj pokret je u toku te imade izgleda na uspjeh, jer engleski strojovodje i ložari su jedinstveni u svojoj organizaciji.

Švedska.

Željezničari, poštari i osoblje javne službe podnijeli su zahtjeve za veće plaće i bolje uredjenje radnih uslova. Zahtjevi su podneseni parlamentu sa vrlo dokumentovanim komentarom.

U Švedskoj većinu u parlamentu i u vladi imaju socijalisti, pa je to garancija, da će naši drugovi tamo sigurno uspjeti.

Australija.

Uprava australijskih željeznica izvršila je skranju mehanizaciju poslova oko održavanja pruge. Mjesto ljudskim rukama poslovi se obavljaju motornim dresinama. Posljedica toga mehaniziranja jest, da je održavanje pruge otežano, jer mašinski rad ne može uspješno zamijeniti ručni rad. Mašine se kvare vrlo često i ne preostaje drugo, nego da se rad obavlja po živim pružnim radnicima.

»Bežičnica« i trinaesta plaća

U više država željezničari su pred Božić i Novu godinu dobili dodatak na svoju plaću u iznosu polovice, a ponegdje i cijele mjesečne plaće. Povećani promet u prošloj godini omogućio je povećane prihode, pa su organizacije željezničara imale dovoljno jake argumente u isticanju zahtjeva za zimsku nabavnu pripomoć.

Kod nas — mjesto zimske nabavne pripomoći — imademo smanjeni broj radnih dana i — smanjene zarade.

Rusija.

Stahanov pokret na sovjetskim željeznicama.

U posljednje vreme mnogo se govori i piše o »Stahanovom-pokretu«. Bitno je za taj pokret nastojanje za racionalizaciju metoda rada, koji je postao od samih radenika, a ne kao u drugim industrijskim zemljama, gde su inicijativu davali preduzimačisopstvenici. Prema količini rada vlada daje mogućnost povećanja plate svakom radniku. Poznati su slučajevi, da Stahanovci zarađuju mesečno 2000—3000 rubalja, dok normalna plata radenika iznosi 200—250 rubalja.

U interesu industrijske izgradnje Stahanov-pokret potpomažan je svim sredstvima od strane Sovjetske vlade, i tako se on brzo rasprostranjuje. Ali budući da taj pokret omogućava svakom radniku primenu racionalnih metoda prema ličnoj inicijativi, postoji opasnost planskom radu. To osećaju i sami Stahanovci. U Sovjetskoj Rusiji danas vlada težnja za rekordima u produkciji rada. U raznim slučajevima postignuto je povećanje za nekoliko stotina procenata. Razumljivo je, da treba uzeti u obzir, da rad sovjetskih radenika

još uvek zaostaje iza rada evropskih radenika. Konačan rezultat Stahanovog-pokreta biće po svoj prilici, da će sovjetski merodavni povećati normu predviđenog rada radeniku.

Naš zadatak međutim nije da se zadržimo na Stahanovom-pokretu, već nas u glavnom interesuje odnos tog pokreta prema željezničkoj službi.

Željeznica je preduzeće, kojem je više nego ijednom drugom preduzeću potreban detaljan plan rada. U glavnom to se odnosi na saobraćajnu službu. Rad jednog željezničara potpuno zavisi od rada drugod. Rad prema ličnoj inicijativi nije u svakoj struci moguć, jer bi se otišlo u kaos. U tome je zapreka kod pripreme Stahanovog-pokreta; zato i nije čudo da u krugovima željezničkih stručnjaka postoji tendencija upravljenja protiv toga pokreta. Ali se ipak pokazuje, da Sovjetski merodavni nameću i željeznici Stahanov-pokret. Staljin je, za vreme kongresa Stahanovaca, koji se održao polovinom novembra prošle godine, referisao da su stručnjaci u komesarijatu za saobraćaj bili protivni ubrzanju teretnih vozova, ali da su na kraju Stahanovci uspeli, da ubrzaju te vozove sa 35%. Sa kojim su sredstvima uspeli, da postignu ubrzanje tih vozova, Staljin nije rekao. No nesumnjivo takvo ubrzanje zahteva tehničke uredjaje u pogledu sigurnosti.

Ovo povećanje ubrzanja od velike je važnosti, ako se ima u vidu činjenica, da je u Sovjetskoj Rusiji još vrlo malo u primeni automatska kočnica kod teretnih vozova. Ma da se ne daju obaveštenja o tehničkim pripremama u pogledu povećanja brzine teretnih vozova, ipak se objavljuju opširna obaveštenja o planu za 1936 godinu. Primenom Stahanovog-pokreta namerava se, da se ostvari prostran program o tehničkom usavršenju željeznice. Projektuje se izgradnja novih savršenih lokomotiva, popravljnje pruga, mehaniziranje utovara i istovara vozova u stanicama, modernizovanje i izgradnja radionica, uvođenje automatskog zakvačivanja i automatske kočnice za nekoliko hiljada vagona, usavršavanje signalizacije itd.

Ako se posmatraju takvi projekti, treba se konstatovati, da su ono prosti racionalni uredjaji i da oni nemaju ničega zajedničkog sa bitnošću Stahanovog-pokreta, koji bazira na ličnoj inicijativi svakog radenika, da primeni racionalne metode rada. Stahanov-pokret može da nadje svoje polje rada eventualno u željezničkim radionicama, bi željezničkim magazinima. U saobraćajnoj službi on ne može da ispuni u cjelosti svoj zadatak.

Druga stvar je posledica Stahanovog-pokreta na uslove rada željezničkog osoblja. U glavnom dolaze u obzir za željezničare isti faktori, koji dolaze u obzir i za ostalo radništvo, t. j., da će norme za količinu rada biti znatno povećane, što je Staljin sam izjavio za vreme pomenutog kongresa Stahanovaca. Prema tome željezničarima ne će biti povećane plate u srazmeri s novim normiranjem rada.

»Glasnik« Ž. č.

Dopisi

Iz območja celjske progovne sekcije

Za božič in novo leto smo bili progovni delavci v celjski sekciji obdarovani z najlepšimi darili. Malo prej so obvestili vse nestalne progovne delavce, da ne dobe za leto 1937 več legitimacij, ker niso stalni in da izgube istočasno legitimacije tudi njih družinski člani. Že to je bil za vse težak udarec, saj smo izgubili zadnjo pravico, ki smo jo še vzivali iz prejšnjih časov.

Komaj smo preboleli ta udarec, ker smo se tolažili, da nam sedaj vladajoči gospodje gotovo ne bodo odvzeli tega, kar smo vzivali pred njimi in da je ta ukrep le pomota, ki bo kmalu popravljena, smo bili »razveseljeni« z drugimi novicami. Širok prog so se razširile vesti, da je dobila sekcija od direkcije nalogo, da smejo progovni delavci januarja vsled pomanjkanja kreditov delati le po 8 dni. Po teh vesteh se nas je polastil obup, saj ne bomo zaslužili niti za odtegljaje in od česa naj živi družina? Drugi dan so bile vesti še hujše: ne samo 8 dni se bo smelo delati, marveč vsak dan samo po 4 ure! Ali ni to direktno norčevanje iz nas uboge pare?

Leto za letom je za nas progovne delavce enaka pesem: za vse je kredit, za vse so pravice, samo za progovne delavce ni kredita, ni pravilnikov ni pravic! Zakaj se ne poišče krivcev, ki znajo v proračunih za posamezne direkcije predvideti zadosti kredita za uradništvo, zadosti za nastavljenca, pozabijo le na nas progovne delavce?! Dolžnost odločujočih činiteljev v Ljubljani kot v Beogradu je, napraviti temu neznošenemu stanju konec, poskrbeti za red, poskrbeti za denar za redno zaposlitev vse dni v mesecu tudi za nas progovne delavce. Gospodu ministru Kreku, ki večkrat pride v Celje, so te razmere in pritožbe dobro znane, za to naj ukrene korake, da bo za nas preskrbljen denar, krivci, ki so leto za letom zakrivali, da za nas ni bilo denarja, pa pozvati na odgovornost.

Načelnik zdravil ljudi

V večjem kraju je zbolel železničar, zahteval bolniški listek in šel k zdravniku. Ko pride k zdravniku, ga ta niti ne pregleda, marveč napodi nazaj v službo, češ, da simulira. Pač učen zdravnik, ki brez preiskave ugotovi zdravstveno stanje bolnega železničarja. Ta železničar je moral iti, ker so bile bolečine vedno hujše, k privatnemu zdravniku, ki mu je predpisal zdravila in po preiskavi ugotovil, da je za vsako delo nesposoben.

Kakor smo naknadno doznali, je načelnik dotične edinice, čim je zapustil železničar z bolniškim listkom pisarno, telefoniral zdravniku, da je dotični železničar simulant in da naj ga zavrne.

Tako ordiniranje, ki bi se vršilo po navodilih načelnikov, je treba ukiniti ter vsak primer z dokazi prijaviti pristojni zdravniški zbornici, da bo naredila red in izločila takega zdravnika, ki škoduje ugledu vsega zdravniškega stanu.

Ljubljana — Karlovac.

Na malokateri progji potniki toliko kritizirajo o počasni vožnji, kakor ravno na progji Ljubljana—Karlovac. Polno upanja so imeli pri zadnji spremembi progovni delavci in ostali železničarji, da se bo njih položaj izboljšal, vendar še danes zaman čakajo na izboljšanje. Progovni čuvaji na tej progji so imeli do 25. V. 1936 turnus 24-24, na to pa se je vpeljala takozvana dnevna služba, ki traja od pol 4. ure zjutraj do 9. ure zvečer in to na mesec 28 dni. Le dva dni v mesecu je progovni čuvaj prost in samo tri nedelje v letu.

Še lepše je z nadomestniki teh progovnih čuvajev. Če čuvaj zbolí, ali se mu posreči dobiti dopust, ga nadomestuje pomožni čuvaj-delavec, ki mora delati 17 ur službe, dobi pa plačano le 8 ur.

Pred letom dni smo čitali v »Jutru«, da rabi ljubljanska direkcija za izboljšanje proge Ljubljana—Karlovac 16 milijonov dinarjev, da bi bila možna večja brzina. Progovni delavci morajo leto za letom na brezplačen dopust, noben več ne postane stalen, ker ni kreditov in hvaležno polje je tu za gosopde slovenske poslance in senatorje, da v letošnjem proračunu preskrbe za to progjo potreben denar. S tem bo ustrezno zahtevam slovenskih pridobitnih slojev, ustrezno pa bo tudi utemeljenim zahtevam delavstva, ker bo omogočena redna zaposlitev progovnih delavcev. Pravočasno smo opozorili in kasnejših izgovorov pri kakih volilnih agitacijah ne bomo več vzeli na znanje.

Videm-Krško

Preteklo poletje je pri nas krožila nabiralna pola, s katero so se pobirali prostovoljni prispevki za delavca, ki je bil že več mesecev težko bolan. Ker je dotični delavec do danes dobil izplačan le del nabrane vsote, se železničarjem, ki so za njega prispevali, čudno zdi, kje je ostala nabiralna pola in ostali del nabrane vsote. Gospodje, ki so imeli z nabiralno polo opravka, naj položijo obračun, da bomo za bodoče vedeli, kako se uporablja denar, nabran za bolnega delavca.

Gradac v Beli krajini

Pri nas prav lepo napredujemo. Do 1. decembra sta bila za prometno službo dva prometna zvančičnika, na to je bil eden premeščen v Kamanje, drugi pa mora delati službo za dva. Radovedni smo, kdo bo odgovarjal, če se bo vsled preizkušenosti uslužbenca kaj pripetilo?

Tudi za pisarniške potrebščine kakor za ostali material, ki se rabi v službi, mora uslužbenec narediti vse mogoče ukrepe, večkrat celo kupiti za lasten denar, ako hoče vršiti službo v redu. G. prometni šef bi lahko ukrenil potrebno, da za službene potrebščine uslužbencem ne bo potreba molelovati, marveč da bodo pravočasno na razpolago.

Ozali.

Iz naše nezavedne doline doslej ni bilo glasu v našem listu, da bi opisali razmere, ki vladajo pri nas. Kot drugod so se morali tudi delavci pri nas poslužiti najostrejših sredstev, da so si priborili košček kruha. Imamo kamnolom, ki je bil preje privatna last, lansko leto pa ga je prevzela progovna sekcija Karlovac. Okrog 120 delavcev je bilo zaposlenih v akordu ter so delali na vse kriplje in zaslužili dnevno toliko, kolikor stanejo v srednji kavarni tri bele kave.

Ko so delavci uvideli, da so vsi njih napor pri veljavnem akordu zaman, da bi dosegli primerno plačo, so zahtevali, da se jih plača od ure, kar pa je progovna sekcija odklonila. Da opozore merodajne na nevzdržen položaj pri plačah Din 9 do 11 na dan, so stopili v stavko. G. načelnik je zahteval takoj sreskega načelnika in orožnike, da naredi red. Ko je sreski načelnik ugotovil, v kako nevzdržnih razmerah žive delavci, je odvrnil, da tam nima ne on in ne orožniki ničesar iskati, marveč je treba delavce tako plačati, da bodo mogli živeti.

S solidarnim nastopom so delavci uspeli ter je bil akord ukinjen in določene minimalne dnevne Din 18 do 20. Tudi te številke so tako nizke, da nas mora biti sram, ako o tem s tujcem govorimo.

Delavstvo se želi v okviru obstoječih zakonov boriti za boljše delovne pogoje, zato zahteva tudi na železnici svobodo združevanja.

Čas je že, da železniško in notranje ministristvo potrdi že pred dve leti predložena pravila »Saveza železničarjev«, da se bomo potem svoje organizacije borili za svoje pravice, da ne bomo popolnoma izčrpani ali ponesrečeni postali občinski berači. Železničarji, novo leto je nastopilo, novi duh, duh borbe naj stopi vsem tistim, kateri se še ne zavedajo borbe za pravice in dostojno človeško življenje zase in svoje otroke. Kaj bodo rekli naši otroci, ko bodo dorasli in se zavedali, da so njih predniki in lastni stariši slabega stanja mnogo krivi. Ali ne bo žalostno slišati, ko bo dejal sin ali hči, tu-

Nabavljalna zadruga zopet na trdnih nogah!

Naši zvezarji zaznamujejo s svojo 35.000 mož broječo armado bore malo uspehov, katerih bi se železničarji veselili. Železničarja navadno pretrese mraz, ko bere v zvezarskem »Glasniku« ali je podučen potom okrožnice, da je zveza zopet dosegla uspeh s tem, da je uveljavljen ta in ta pravilnik, ki pomeni uresničenje želja železničarjev. To so železničarji preizkusili pri delavskem pravilniku, pri »zlati valuti«, pri bolniškem fondu, pri pravilniku o voznih ugodnostih itd. Je pač hudo, če je z gotovo ustanovo zvezan po vojski udomačen pregovor: »Kar v roke prime, postane ...«

Zadosti uvoda. Zvezarji so izvajali silen uspeh! Stol sedmorice, oddelek B v Zagrebu je razveljavil sklep apelacijskega sodišča v Ljubljani v zadevi zadnjega občnega zbora ter odredil, da mora apelacijsko sodišče kot pristojno sklepati in rešavati o pritožbi glede veljavnosti zaključkov občnega zbora.

Izrek apelacijskega sodišča se glasi:

Apelacijsko kot rekuzno sodišče v Ljubljani je v stvari Nabavljalne zadruge uslužbencev državnih železnic r. z. z. o. z. v Ljubljani, zastopane po dr. Mojzerju Antonu, odvetniku v Ljubljani, radi razveljavljenja sklepa njenega občnega zbora vsled njenega rekurza zoper sklep okrožnega sodišča kot trgovinskega sodišča v Ljubljani z dne 20. 6. 1936 opr. št. zadr. VII 143/45, s katerim sta se vsled pritožb zadržnikov Radovana Ogrinca in Blaža Korošca razveljavila sklepa njenega občnega zbora z dne 19. 4. 1936, da se članom, ki niso delegati, ne dovolijo prisostvovanje na občnem zboru, da se odstavita z dnevnega reda točki 5 in 6, to je sklenjanje o predlogu za razveljavljenje volitev delegatov in namestnikov in o predlogu za odstavitev članov upravnega in nadzornega odbora, v nejavni seji

sklenilo:

Rekurzu se ugodí in pobijani prvosodni sklep tako izpremeni, da se pritožbi Radovana Ogrinca in Blaža Korošca zavrne.

UTEMELJITEV.

Rekurz zoper pobijani prvosodni sklep je dopusten, ker izvršnost takega sklepa, odrejena v čl. 39 odst. 3 zakona o združenih državnih uslužbencev z dne 18. 1. 1932 Služb. l. kos 13, po sklepu Stola sedmorice odd. B z dne 23. 11. 1936 opr. št. Ut 304/36-1 ni istovetna s pravnomočnostjo. Pa tudi v stvarnem pogledu mu ni dorekati utemeljenosti.

Glede pritožbe Radovana Ogrinca zoper sklep občnega zbora (skupščine) rekurentinje, s katerim se je članom, ki niso bili delegati, odrekla pravica prisostvovati na občnem zboru, ki se je vršil po delegatih, se pobijani prvosodni sklep, ki je ugodil pritožbi, opira na določbo čl. 39/3 pravil Nabavljalne zadruge uslužbencev državnih železnic v Sloveniji z dne 25. 2. 1932, ki izrecno priznava članom zadruge, čeprav niso delegati, pravico prisostvovati na občnem zboru, vršečem se po delegatih. Toda pravilno povdarjajo rekuzna izvajanja, da ta pravila takrat, ko se je vršil občni zbor, niso bila več v veljavi, ker so bila že davno prei zamenjana z novimi pravili z dne 24. 4. 1932 (gl. njih čl. 66). Ta pravila pa v

di moj oče je veliko k temu pripomogel, ker je taval neorganiziran, ali pa je bil pri nebojevni organizaciji. Večkrat se sliši pogovor med železničarji, kako da so po drugih državah boljše plačani in boljše ugodnosti imajo. Vsak jugoslovanski železničar naj ve to, da so se po drugih državah železničarji organizirali in skupno postavili v boj za svoje pravice. Njih boj je bil solidaren, discipliniran in tako zaveden, da so se čutili močnejši in trdnejši kakor vsako jeklo, niso se bali ne udarcev, ne groženj, zato uživajo 30—60% boljšo plačo in ugodnosti. Mi jugoslovanski železničarji smo pa plahi in se ustrašimo vsake miške, ko zašumi, se nam ježijo lase, zato nam lahko vsakdo, ki pride na površje zniža plače po svoji mili volji.

svoji analogni določbi čl. 34 take pravice članov-nedelegatov ne omenjajo več. Glede na to in pa na okolnost, da tudi zak. o nabavljalnih zadr. ne določa kaj nasprotnega (čl. 33) ter glede na določbo čl. 31 pravil, da tvorijo skupščino (občni zbor) delegati in da uveljavljajo člani svoje pravice po delegatih ter končno glede na nesporno okolnost, da se je dotični občni zbor vršil po delegatih, se ne more reči, da nasprotuje sklep občnega zbora, s katerim se je članom, ki niso bili delegati, odrekla pravica prisostvovanja na slednjem, zakonu o nab. zadr. ali pravilom rekurentinje, kar pa je čl. 39 zak. o nab. zadr. predpogoj za uspešnost pritožbe.

V pogledu pritožbe Blaža Korošca zoper sklep istega občnega zbora, da se odstavita dve točki z dnevnega reda, zastopa rekuz stališče, da pritožniku sploh ni priznati pravice do pritožbe, kolikor gre, za odstavitev točke 6 z dnevnega reda, t. j. sklenjanje o predlagani odstavitvi članov upravnega in nadzornega odbora, ker iz zapisnika o občnem zboru ni razvidno, da je pritožnik proti sklepu protestiral in zahteval, da se ta protest vpiše v zapisnik, kakor to zahteva v ohranitev pravice do pritožbe določba čl. 39 zak. o nab. zadr., temu stališču pa bi se dalo oporekati, češ, da je pritožniku v smislu določbe čl. 41 in fine pravil rekurentinje kljub temu ostala ta pravica ohranjena, ker je v svoji pritožbi navedel okolnosti, da njegov protest le po tujih krivdi ni bil vnešen v zapisnik, pet prič, toda te prič niso bile zaslišane in se torej ne ve, če bi res tudi potrdile pritožnikovo navedbo, da je na občnem zboru postopal v smislu čl. 39 zak. o nab. zadrugah.

Sicer pa če se tudi vzame, da je upravičen za pritožbo, ne bi mogel z njo uspeti niti glede točke 5, niti glede točke 6, kajti občnemu zboru se mora že kot vrhovnemu organu zadruge, opirajočemu se na večinsko načelo, priznati pravica spreminjati objavljene dnevne red. V tej pravici ga morejo omejevati samo pozitivni zakonski predpisi. Zakon o nab. zadr. takih omejitev ne vsebuje, pravila rekurentinje pa navajajo samo v čl. 59 odst. 2 do 4 tiste točke, ki morajo biti na objavljenem dnevnem redu. Odstavitev ene izmed teh točk z objavljenega dnevnega reda bi nasprotovala pravilom. Med temi točkami pa vsebina predmetnih z dnevnega reda odstavljenih točk 5 in 6 ni navedena, tako da sklep občnega zbora rekurentinje o njih odstavitvi z dnevnega reda ni v navzkrižju niti z zak. o nab. zadr., niti s pravili rekurentinje. To je tudi razumljivo, ako se upošteva, da je za uveljavljenje nereditnosti pri volitvah delegatov in njih namestnikov predpisana drugačna pot (čl. 11 pravilnika o volitvah delegatov in njih namestnikov z dne 9. 4. 1933, pritožba na zadržnega revizorja po § 9 zak. z dne 10. 6. 1903 št. 133 dr. zak. in pritožba na Savez nab. zadrug v Beogradu), nego je zahteva po razveljavljenju volitev na občnem zboru (točka 5 dnevnega reda) in pa da se po čl. 39 pravil o zamenjavi članov upravnega in nadzornega odbora (točka 6 dnevnega reda) lahko odloča na občnem zboru tudi izven objavljenega dnevnega reda, torej kljub temu, da je bila ta točka z njega odstavljena.

Ko torej nobeden izmed pobijanih sklepov občnega zbora rekurentinje ne nasprotuje zakonu o nab. zadr. ali pravilom slednje, se je moralo rekurzu ugoditi in odločiti, kakor je v izreku navedeno, tako da ostanjajo ti sklepi občnega zbora v veljavnosti.

Apelacijsko sodišče v Ljubljani, odd. I., dne 28. decembra 1936.

Dr. Golla.

Tudi v redni Čisto nabavljalne zadruge

V naše hiše
za naš denar
le res dom če praške
»ADRIA«.

LJUBLJANSKI ŽELEZNIČARJI

posetite z družinami vred v ponedeljek, dne 1. februarja 1937 v dvorani Delavske zbornice

PREDPUSTNO PRIREDITEV

ki jo priredi železničarsko glasbeno društvo »ZARJA« skupno z železničarji ter se prične ob osmih zvečer.